СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 54. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 7. марта, 1928. VOL. XXXVI. No. 54. Jersey City, N. J., Wednesday, March 7, 1928. THREE CENTS.

СЕНАТОР АТАКУЄ УРЯД ЗА БЕЗРОБІТТЯ

ВАГНЕР ДОМАГАЄТЬСЯ СЛІДСТВА НАД РОЗМІРАМИ БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНГТОН, 5. марта. — Сенатор Роберт Ф. Вагнер з Ню Йорку вніс у конгресі резолюцію, щоби департамент праці прослідив і обчислив розміри теперішнього безробіття в Злучених Державах.

Сенатор попирав свою резолюцію в довшій промові, в котрій пятнував уряд Кулиджа за закривання дійсних фактів про стан американських промислів безупинною балачкою про добробут. Він говорив, що слова Кулиджа й Гувера заперечують дані, зібрані департамент праці. Після нього, число безробітних виносить до 4 міліонів.

Резолюцію ухвалено майже без спротиву. Сенатор Волш з Месечузетса додав до сього резолюцію, щоби розслідити теж частинну працю, що теж ухвалено.

Републиканці говорили, що ся резолюція звернена проти републиканців, а в користь президіяльної кандидатури Ал. Смита.

СУД ПРО ПРАВО КАНАДІЙЦІВ ДО ПЕРЕЇЗДУ ГРАНИЦІ ДЛЯ ПРАЦІ.

БОФАЛО, Ню Йорк, 5. марта. — Висший федеральний суд уневажнив рішенне низчого федерального суду в справі права канадійських чужинців до щоденного переїзду через американську границю для праці.

Рішенне се видано в справі двоїх Канадійців, що живуть на канадійськім боці, а будучи занятими в Найєгра Фолз, їздять кождого дня на роботу в Злучених Державах. Низчий суд заборонив їм таку їзду. Висший суд станув по їх стороні, кажучи, що вони мають таке право.

Федеральний уряд, котрий побивався за забороною, заявив, що він віднесеться за остаточним рішеннем до Найвисшого Суду Злучених Держав, а тимчасом буде збороняти візваним їздити на роботу.

СТРАЙК НА ПІДЗЕМНИХ ЗЕЛІЗНИЦЯХ ВИГЛЯДАЄ НЕМИНУЧИМ.

НЮ ЙОРК, 5. марта. — Підприємство Інтерборо Репид Трензит Ко., що має нюйорські підземні зелізниці, відкидає всякі пропозиції міського мейора Вокера та не годиться на ніякий розємний суд. Через те страйк виглядає майже певним. Порішити його мають нині робітники загальним голосованнем у юніях.

УКРАЇНСЬКА ПАРОХІЯ ЙДЕ В СУД ЗА СВОЇ ПРАВА.

ШИКАГО, Илинойс, 4. марта. — Українська греко-католицька церква в Бернсайд, що міститься на 9205 Чонсі Евеню, внесла в стейтовому суді позов, у якому домагається усунення через судову заборону („інджонкщен") о. Йосифа Дженджери, присланого парохії епископом Богачевським.

Позов, що обіймає 10 сторін, заявляє, що трастіси церковної парохії, правно обрані вірними, не признали встановленого їм епископом пароха. Позов каже, що парохія рішила сама заряджувати церковним майном та добирати собі священика. Священикови теж закидується, що він носить при собі револьвер і відгрожується трастісам.

ВІДКРИЛИ НА КОРАБЛІ ДІВЧИНУ, ХОРУ НА ВІСПУ.

НЮ ЙОРК, 4. марта. — На кораблі Форт Ст. Джордж, котрий приїхав сюди нині з подорожи до Тринідаду, відкрито віспу. Занедужала нею одна дівчина з Бостону.

Імігращійні власти сейчас закварантанували цілий корабель, що має на собі 135 людий.

ДОВКОЛА ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ.

ВАШИНГТОН, 4. марта. — Хоча демократи зі стейту Монтани підняли кандидатуру сенатора Волша, прихильники Смита не думають покидати свого кандидата та думають боротися за ним навіть у сьому стейті.

Смит дістав учора признанне від виконавчого комітету Федерації Праці стейту Ню Йорку. Юнія заявляється за кандидатурою Смита за його заслуги для робітників.

ПРОПАВ 73-ЛІТНИЙ БАНКИР З 100,000 ДОЛЯРАМИ.

СОЛИВЕН, Індіяна, 5. марта. — Поліція вислала стежні листи за 73-літним полковником Джеймсом Ленгом, що був одним з директорів банку Ситизенс Трост Ко., та пропав сими днями зі 100,000 долярами банкових гроший. Поліція встановляє 10,000 долярів надгороди тому, хто його зловить.

ПІДОЗРІЛИЙ УБИЙНИК ЗГОЛОШУЄТЬСЯ САМИЙ.

НЮ ЙОРК, 5. марта. — У той час, як поліція шукала по всіх усюдах за „доктором" Клементом, котрий міг мати щось спільного зі смертю гувернантки панни Маргарети Бравн, котру хтось облляв газоліною та підпалив, Клемент увійшов коло пів до четвертої години сполудня на одну міську поліційну стацію та заявив свою готовість відповідати на всі запити поліції. Його зараз заведено на автомобіль та повезено на місце злочину на допити.

Клемент признався, що він походить з Данії, що він там сидів нераз за крадіжи, що його власна жінка шукає його як злодія її брилянтів, але перечить, немовби він знав панну Бравн та мав щонебудь до діла з убийством.

ЧОЛОВІКИ БУНТУЮТЬСЯ ПРОТИ ЖІНОК.

ПАРИЖ, 4. марта. — Є ще один край на світі, де жінка має ще більші права як жінка американська. Це Тибет. Кожда жінка має там найменше трох чоловіків. Один з них є її улюбленим, а другі мусять на неї і її улюбленого працювати. Жінки правлять деспотично. Гонять чоловіками ще гірш як волами. Чоловік не може ні розвестися, а навіть як жінка вмре, не вільно йому знова женитися. Не вільно женитися як вмре наречена, але жінка може виходити заміж, скілько захоче. Якийсь Амукі підніс бунт проти тої жіночої сатрапії. Зібрав 500 товаришів недолі і пішов походом на столицю, щоби домагатися зміни законів і надати чоловікам таке саме право, що жінкам. Амукі прожив через два роки в чужих краях, куди його прогнала жінка і там придивився іншим звичаям. От такі звичаї хотів би він бачити і в Тибеті. Уряд не знає, що з тим фантом зробити.

ДІВЧИНА ПОРОДИЛА ДИТИНУ В ГРОБІ.

МЕДІОЛЯН, Італія. — Молода дівчина, Луіза Пепельльо, мала любовні зносини з хлопцем. Коли вже не могла скрити перед людьми свого стану, пішла до сільського лікаря, щоби їй поміг. Цей дав їй якісь краплі, вона зажила їх, закоріла і по кількох днях домерла. Люде не знали, з якої причини вона померла, тому на домагання мами влада рішила перевести оглядини її трупа. Розкопали гріб, отворили труму і побачили коло її трупа труп дитини, яка вродилась в трумні і померла. Дівчину похоронили, коли вона заснула летаргічним сном.

МАТЕРИНСТВО БЕЗ БОЛЮ.

Французький лікар, професор Поль Дельма з Парижа каже, що він найшов спосіб на те, щоби жінки родили дітей без болю. Через методу його медулярної анестезії мати не тільки вродить дитину без болю, але й вродить її якраз в тім часі, який вибере лікар. При помочи своєї методи він зробив уже сорок проб і кожда вдалася без ризика як для матери, так і для дитини. Вчені, які були свідками його проб, потверджують, що операція відбувається скоро і без комплікацій.

ЛІЧИТЬ ПАРАЛІЖ ПОСТОМ.

Річард Ф. Кучаро в Омага, Небраска, взявся лічити свій параліж постом. В квітни 1926 р. його лівий бік цілком спаралізовано. Лікарі не могли йому помогти, але він прочитав десь, що піст часом помагає на параліж, отже взявся до лічення постом. Около 25-го дня посту зачав рухати ногою і тепер ходить вже майже свобідно. В 32 дни посту зачав орудувати лівою рукою. Та Кучаро не вдоволяється тим. Він пропонує постити 42 дні і скінчити піст 6 березня.

ЗМЕНШЕННЯ ЗЛОЧИННОСТИ В ЧУЖИНЦІВ.

В „Торонто Дейлі Стар" з 20 лютого появився замітний лист Петра Г. Брайса, в якім він на основі урядової статистики звертає увагу на факт значного зменшення злочинности між чужинецьким населенням Канади. Брайс взяв на увагу статистичні цифри з провінції Квебек, Онтеріо, Манітоба, Саскачеван і Алберта і виказав, що за 10 літ від 1915 до 1925 р. число кримінальних злочинів зросло в провінціях Квебек і Онтеріо (в першім о 27 процент, в другім о 8 проц.), підчас коли в трох провінціях Західної Канади, де є найбільший процент чужинецького населення, число злочинів зменшилося, а саме в Манітобі на 10 проц., в Саскачевані 17 проц., в Алберті 35 проц. Приріст злочинів у східних провінціях п. Брайс приписує зростови тамошніх великих міст і близькости американських міст, звідки всякі злочинці часто втікають за границю.

МІСЬКІ РОБІТНИКИ МОЖУТЬ ОРГАНІЗУВАТИСЯ.

За посередництвом федерального міністра праці, П. Гінена, місто Вінніпег відступило від свого домагання, щоби кождий міський робітник був обовязаний підписувати контракт, що не буде належати до ніякої юнії. Сей контракт називали в робітничих кругах „невільничим пактом". Запроваджено його після славного ґенерального страйку в 1919 р. Тепер міські полісмени, фаєрмани і инші робітники будуть могли знов творити юнії.

ЧОЛОВІК БЕЗ ГОЛОВИ.

Дивний випадок стався в Парижі. Один чоловік переходив вулицю і впав під колеса автобусу, який несподівано надїхав. Колеса автобусу зовсім відрубали йому голову, так, що вона впала дальше від тулова. Якеж було здивовання людей, коли чоловік без голови встав і руками так вимахував, гейби шукав голови. Зробивши кілька кроків, упав він на землю і вже не рухався. Подібне можна бачити в курей; коли їм відрубати голову раптовно, то вони без голови скачуть.

ДОБРУ РОБОТУ РОБИЛИ РИМЛЯНЕ.

Коло німецького міста Кельна (Кольонія) відкрито систему конкретових рур для спроваджування води з недалеких гір. Водопроводи були вложені Римлянами десь коло 80 р. по Христі і досі є в зовсім добрім стані.

ЖІНКИ В КВЕБЕКУ НЕ ДІСТАЛИ ГОЛОСУ.

39 голосами проти 11 сойм провінції Квебек відкинув 23 лютого пропозицію надання жінкам права голосу в провінціональних виборах. Законопроект давав жінкам також право бути послами до сойму.

ДОМІНІЯ НЕ ДБАЄ ПРО БЕЗРОБІТТЯ.

Дня 22 лютого оголошено в Отаві переписку між манітобським премієром Брекеном і домініяльним премієром Мекензі Кінгом в справі допомоги для жертв безробіття. Переписка виявляє, що домініяльне правительство не хоче помагати провінціям у боротьбі з безробіттям, хоч премієр Брекен звертав увагу на те, що безробіття треба завдячувати здебільша політиці домініяльного правительства. Премієр Брекен вважає, що іміграція і безробіття є тісно звязані з собою. Домініяльне правительство має в своїх руках контролю іміграції, має бюра посередництва праці, отже й повинноб займатися безробіттям. На те відповідає премієр Кінг, що надморські провінції завсіди нарікали, що з грошей, виданих на іміграцію, вони не мають майже ніякої користи. Користь іде західним провінціям, отже західні провінції, приймаючи користи з іміграції, повинні приймати й зобовязання та відповідальність.

СКІЛЬКИ Є ДУРНІВ НА СВІТІ.

В одному з нюйорських часописів появилось одного дня таке оголошення: „Принесіть мені одного доляра" й тут же подана адреса якогось пана Сміта. На другий день на тому ж місці було надруковано: „Цього доляра можна вплачувати до завтра". На третій день: „Коли не вплатите того доляра до завтра, буде за пізно". Що-ж це було зо оголошення? Цілком просто. Пан Сміт, поза своїм гумором зовсім заможний чоловік, пішов з своїм товаришем у заклад, що на його оголошення, яке не обіцювало за вплаченого доляра нічого, дасться зловити що найменше сто дурнів. Одначе п. Сміт грубо перечислився. Замісць сподіваних 100 дурнів, найшлося таких, що до означеного речинця вплатили по долярові, аж 1,600.

„ТОВАРІЩ" ЗАТОПИВ ІТАЛІЙЦІВ.

Російський корабель „Товаріщ", який служить до вишколювання кадетів мореплавства, наїхав 24 лютого в мраці на італійський корабель „Алькантара" і затопив його. Випадок стався коло Доверу, Англія. На італійськім кораблі було 18 до 20 людей, але з них вратували Росіяне тільки одного. Російський корабель також попсувався підчас зудару.

ПРОПАЛИ КАНАДІЙСЬКІ ЛЕТУНИ.

Урядовий літак з експедиції над Гудсонським Проливом з летуном-офіцером Люісом з Вінніпегу, летуном-сержантом Тері і одним Ескімосом вилетів 17 лютого з Бурвел на обсерваційний лет і пропав. Послідна вістка від него була через радіо, що літак осідає на леді. Пошукування других літаків за своїм товаришем остають без успіху.

ПІЛСУДСКІ ВИЙШОВ З ВИБОРІВ ПОБІДОНОСНО

ЙОГО БЛЬОК ОДЕРЖАВ НАЙБІЛЬШЕ ГОЛОСІВ. — БУДЕ МАТИ БІЛЬШІСТЬ ЗА СОБОЮ. — СКІЛЬКИ ПОСЛІВ ВИБРАЛИ УКРАЇНЦІ, ЩЕ НЕ ВІДОМО.

ВАРШАВА, 5. марта. — Вибори до сойму вже покінчені. Та нема ще точних обчислень. Але вже з того, що є, можна ствердити, що „аполітичний" бльок уряду, себто Пілсудского, одержить около 140 мандатів і буде найсильнішою парляментарною групою. Через те уряд буде в спромозі, притягнувши до себе поменші групи, побудувати в соймі сталу більшість, яка буде його попирати. Вороги Пілсудского, а то вшехполяки і група Вітоса, провалилися цілковито. В минувшім соймі мали вони 270 мандатів, а тепер не буде їх більше як 70. Соціялісти здобули 65 мандатів і в той спосіб зросли о половину. Так само зросла радикальна селянська партія, а комуністи здобули около 15 мандатів, що викликало в Польщі велике здивовання.

Пілсудскі буде мусів тепер накладати або з консервативною групою або з соціялістами. Вшехполяки дуже на него озлоблені, а соціялістам Пілсудскі не в силі зробити тих економічно-фінансових уступок, яких вони домагаються. Через те позиція Пілсудского мимо його побіди при виборах не така то дуже сильна.

Як вийшли з виборів національні меншости, а рівнож Українці — ще не знати. Одно певне, що зискали тільки Німці, завдяки своїй солідарности і обєднанню, а інші національні меншости потратили.

МАРТОВА СЕСІЯ РАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ПИТАЮТЬ ЛИТВУ, ЧОМУ НЕ ГОДИТЬСЯ З ПОЛЬЩЕЮ. — БУДУТЬ РОЗСЛІДЖУВАТИ ПАЧКОВАННЄ ОРУЖЯ ДО УГОРЩИНИ. — ОЖИДАЮТЬ ПРИЇЗДУ ЛІТВІНОВА.

ЖЕНЕВА, 5. марта. — Рада Ліґи Націй, зібравшися на мартову сесію, рішила негайно віднестися до литовського уряду в справі переговорів Литви з Польщею та візвати литовського премієра Вальдемараса до Женеви, щоби розяснив причини проволоки.

Мимо протесту Угорщини Рада рішила перевести слідство над перепачкованнем оружя і амуніції з Італії до Угорщини. Слідство буде переводитися на угорській території. На слідство наставала головно мала антанта. Угорський уряд пускає тепер нову верзію щодо цего оружя, яке вже знищено і продано. Спершу подавав він, що це оружя було призначене для Чехословакії чи Польщі, а тепер каже, що доходження виказують, що це було призначене для совітів, а може для Румунії.

Десь около половини марта прибуде до Женеви з Москви Літвінов, заступник комісара заграничних справ і буде переговорювати з англійським представником про відновленнє совітсько-британських зносин.

АРАБИ ПРОТИ БРИТІЙСЬКОГО ЯРМА.

ГОТУЄТЬСЯ 300,000-НА АРМІЯ ПОВСТАНЦІВ.

БАЗРА, Ірак, 5. марта. — В Іраку і Трансйорданії заноситься на нове велике повстання. Отся територія зістала віддана рішенням Ліґи Націй під протекторат Англії, яка виконує свій мандат під контролею Ліґи. Проти цего рішення Ліґи і окупації краю бунтувалися арабські племена зі самого початку, а тепер заноситься на нову боротьбу. Льояльний досі Англії Ібн Сод, король Вагабі злучився з повстанчими племенами, щоби ратувати свою позицію. Ібн Сод є найбільш могучим зі всіх арабських потентатів, бо він має під своєю владою святу для Арабів територію зі святими місцями Меккою і Мединою. Коли він проголосить святу війну, тоді готов зібрати 300,000-ну армію, яка буде достаточна до боротьби з Англією, якої сила полягає головно в аеропланах, якими вона бомбардує станиці ворохобників.

БЕЗПРИЮТНІ ЙДУТЬ ПОХОДОМ НА СТОЛИЦЮ.

300 БЕЗДОМНИХ ЙДЕ НА КОПЕНГАҐУ.

КЕЛЄРУП, Ютляндія, Данія, 5. марта. — 300 бездомних того міста вирушили в далеку дорогу, щоби дістатися до столиці Копенгаґи. Там будуть вони домагатися ратунку, роботи або грошей. Місто дало їм пращальний банкет, дармовий нічліг та пожелало щасливої дороги.

МІЛІОНИ ГОЛОДНИХ ОПУСКАЮТЬ РІДНУ ЗЕМЛЮ.

НЕМА СТІЛЬКИ КОРАБЛІВ ЧИ ІНШИХ ТРАНСПОРТОВИХ СРЕДСТВ, ЩОБИ ПЕРЕВЕЗТИ ДО МАНДЖУРІЇ ВТІКАЮЧІ ПЕРЕД ГОЛОДОМ МАСИ.

ТСІНҐ ТАО, 5. марта. — В провінції Шантунґ такий страшний голод і так ширяться хороби, що населенне не жде на весну, а вже тепер кидає землю і спакувавши все своє майно на плечі втікає до портів, головно до Тсінґ Тао, щоби звідси відплисти до Манджурії на сезонові весняні чи літні роботи, або щоби там на завсіди осісти. Яких два міліони людей збирається в дорогу. Не диво, що нема там ніяких средств, щоби таку масу людей перетранспортувати. Нещасні жертви, витратившися по дорозі з останків майна, будуть у великій більшости гинути з голоду, коли їх не вирятує яка ратункова акція.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" ([illegible])
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
[illegible]	$ 7.00	На рік	$ 7.00
[illegible]	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
[illegible] and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницю:	
[illegible]	$10.00	На рік	$10.00
[illegible]	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
[illegible]	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346 JERSEY CITY N. J.

БАТЬКИ, А ДІТОЧИЙ МАҐАЗИН

Редакція Свободи й головна канцелярія Українського Народного Союза знова дістали купу листів у справі Українського Діточого Маґазину.

Ся кореспонденція є доказом широкого зацікавлення серед членів Союза новим видавництвом. Однак рівночасно треба піднятн, що подекуди се зацікавленне направляється на невідповідні дороги. Через те й піднести треба добрі й злі сторони, щоби не витрачувати на непотрібне сил, які можнаби деинде краще вжити.

З одного листа видно, приміром, що члени стали допитуватися секретаря свого відділу, чому Союз не прислав їх дітям „маґазину" за січень і лютий. Секретар сейчас і висипався з докорами на адресу головної канцелярії, хоча на самій окладинці Українського Діточого Маґазину написано, що він виходить квартально, себто що три місяці. Отже тут і батьки й секретар непотрібно затратили часу й труду.

Вони булиби зробили богато краще, якби були за той час переконували дітий до дійсної, активної участи в Маґазині. Сей Маґазин не думає конкурувати з американськими. Він заложений для спеціяльної цілн, якої ніякий американський маґазин осягнути не може й не хоче. Маґазин видаеться для українських дітий. Ціль маґазину зацікавити українськими справами тих дітий українських родичів, що поволи тратять інтерес до українства. Най нікому не здається, що дитині сього не треба. Якраз нікому так сього не треба, як власне дитині. Коли дитина буде вважати, що нарід, з якого вона вийшла, є гірший від других народів, то така дитина тратить відвагу добиватися в світі місця, належного його таланови й заслугам. Маґазин має на цілн показати дітям українських іміґрантів велич великого, хоч закутого українського народа.

З другої сторони Маґазин має на цілн дати дітям українських іміґрантів нагоду проявити свої талани, попробувати їх на сій малій сцені, щоби відтак з кращим довірєм до власних сил виступити на велику американську сцену, повну кипучого життя та завзятої конкуренції. Редакція Маґазину жде від дітий дописий, віршів, казок, оповідань, загадок, фотоґрафічних знимок, рисунків, — словом, усего, чим цікавиться американська дитина українського походження.

Отже батьки пособлять Українському Діточому Маґазинови, коли вони звернуть своїм дітям увагу на сю роботу Маґазину та заохотять своїх дітий до такої участи. Коли діти покажуть зацікавленне квартальником та попруть його належито своєю співпрацею, тоді членство Союза найде вже способи поширити сей Маґазин та видавати його частійше. Даймо належиту допомогу квартальникови, а тоді ждім, щоби він перемінився на місячник.

ХТО ДАЄ ГРОШІ НА БУДОВУ ДНІПРЕЛЬСТАНУ?

Дніпрельстан — це велика водоелектровня, яку будують на Великій Україні в тому місці на Дніпрі, де находяться славні дніпроські пороги. Вже давно пробували збудувати от таку електровню. А що большевики взялися здійснити цю ідею, то це оцінюють ріжно. Багато є таких, що їх за це хвалять, а знову не мало є й таких, що до цієї роботи большевиків ставляться критично. Мовляв, нічого з того не вийде. Та найкраще буде можна це діло осудити, коли з нього якийсь кінець вийде. А все можливе. Аджеж збудували большевики коло Ленінграду Волховстрой — ніби перший Дніпрельстан. Але він електрики не дає, ніби тому, що закордонні фірми погані дали машини чи тому, що не дали жадних, а свої машини не працюють. Численні комісії, які виїздять на Волховстрой з Москви, не подають тільки одної причини, чому саме з цієї електровні стільки користи як з козла молока. Ще навіть не підсумовано, скільки на цю будову сипнули грошей. Наводилися ріжні цифри, то 120, то 150 міліонів карбованців, але ці цифри все більшають, бо роботи на Волховстрою вистарчить на короткий чи довший большевицький вік.

З „досвідом", здобутим на Волховстрою, приступлено до будови Дніпрельстану. Сумної слави цей досвід! Та якби там не було, а Дніпрельстан будується. Як саме будується, довідуємося випадково, бо комісії наїздитимуть з Москви на Дніпрельстан аж доперва тоді, коли всі терміни закінчення будови минуть, а Дніпрельстан стоятиме нерухомо. Ми читали, що делеґація робітників, яка прибула з Дніпрельстану до Харкова на X. партійну конференцію, хвалилася, що от у них хоч і зима, а працює 13,000 робітників. Це викликало на галі велике захоплення. Але на Чубаря, голову харківського Раднаркому, коли він про це почув, напав жах (він вперше про це почув). Та й ми не можемо вийти із здивування, яку роботу робить ця армія робітників на замерзлій річці?! Таж це мусить коштувати велику силу грошей, бож ця армія, хоч і не робить нічого, але їсти хоче і їсть.

А до того пишуть, що з матеріялами, потрібними до роботи, не все гаразд: то дістали гнилі палі, а то знову заслаб... Та не ломім собі голови над тим. Як сказано, у свій час будуть ломити собі над тим голови ті члени комісій, що приїздитимуть туди з Москви. Покищо справа Дніпрельстану, це справа грошей.

Ухвалили, що треба буде 50 міліонів карбованців, візніше передумали і для певности підвищили на 80, тепер твердять, що ціла робота коштуватиме 100 міліонів, бож прийдеться будувати не чотири роки, як думалось-гадалось, а цілих пять і то може з гаком. (Досвід на Волховстрою, здобуто великий, — таксамо було й з ним).

Будьмо скромні й приймім, що покищо 100 міліонів трудових карбованців треба буде десь узяти. Але де? В Москві вже давно показали, що на Дніпрельстан грошей нема, бо їм самим ледви вистарчае на семиріченську залізницю, Свірстрой, Дін-Волга канал та може на ще щось, тому свого слова дотримують і таки нічого не дають. „Будувати обіцяли, грошей дати не обіцяли". Спасибі й за це! Гроші ми вже у себе найдемо — казали „хахли чухаючи чуби", — тільки ради Леніна, який усе повторював, що комунізм — це соціялізм плюс електрофікація. Дайте тільки досвідчених на Волховстрою людей, щоб Дніпрельстаном керували. А щоб ніхто не думав, що русский лукавий, вислано найбільше досвідчених людей. А грошей таки ні.

Заворушилася вся Україна. Почали збирати дарунки на Дніпрельстан. А дехто давав навіть добровільно. Ще далі збиратимуть пильно й систематично по певних нормах, поки йтиме будування. До січня біжучого року витрясли датків на 18 міліонів карбованців, добровільно підписали позичку (серія „Дніпрельстана") на 25 міліонів карбованців, трохи позичили з решток по бюджетах округових, отак коло 40-50 міліонів карбованців вже зібрали.

Писав якось Гринько (був комісаром освіти на Україні), що на Україні 12 міліонів безробітних. З цих наших безробітних кілька тисяч могли б робити на Дніпрельстані. І може ми-б так і думали, але писав кореспондент харківських „Вістей", котрий сам був на Дніпрельстані, що там Українців-робітників немає (керуючий персонал прибув прямо з Москви), що там Русь, „там Руссю пахнет". І от тому ми, хоч і знаємо, що Радянська Україна „самостійна союзна республика", дивуємося дуже. А за гроші ми не дивуємося ні трохи. Нам лише жаль, що піт і кров нашого народу йде на виживлення московських зайдів, а український робітник, що ніколи на Московщину „на заробітки" не піде, мусить пухнути з голоду.

Вже попри инші тягарі будова Дніпрельстану лягає додатковим податком на українське населення. Така вже московська політика ще з часів вічної памяти „Царя-Батюшки", що, як що робиться на Московщині, то гроші беруться з державної скарбниці, куди Україна завжди давала львину часть своїх грошей. А коли що робиться на Україні, то те має бути зроблене „мєстнимі средствами". Споконвічно московські центральні губернії, вся Московщина була паразитом, що витягував життеві соки з поневолених народів. І як той паразит ніколи не могла Московщина стояти на своїх власних ногах, а все впивалася в тіло чужонародних їй орґанізмів. Таксамо й при большевиках — цих „наследніков царскаво" придбання, як говорив Християн Раковський, коли як московський посол вів мирові переговори з Україною.

Щоби дати по пальцях царським спадкоємцям, все одно, як вони будуть зватися, большевики, анархісти, соціялісти, чи монархісти, чи який инший дідько, Україна мусить стати вільною й ні відкого незалежною державою. Тоді, будуючи у себе „Дніпрельстан" чи що инше на свої власні кошти, не доведеться в той самий час давати на ріжні Волховстрої, чи на залізниці в Семіріччю, чи на вязниці, або університети у Московщині.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Кілько нас є? — Орґанізації, народні, церковні й бизнесові. — Що то за люди, що своє люблять, а чуже нам попирають?

Є нас, Українців у Клівленд, яких 12 тисяч. Так нас усі рахують. Та коли приглянешся нашому життю, то дехто мігби сумніватися. Та так воно відай дійсно є. Нас є до 12 тисяч, але з них не видно більше як три тисячі.

Як можна нарахувати сі три тисячі? Ах ось по орґанізаціях. Наперед, очевидно, Український Народний Союз. Він має в Клівленді 10 відділів. Одні з тих відділів менчі, але є й великі. З других орґанізацій: Робітничий Союз має три товариства, Провидіння одно, Народна Поміч одно.

З других орґанізацій маємо: Горожанський Клюб та дві Січи. Одна гетьманська, а друга незалежна ні від московського ґенерала Скоропадського ні від епископа Богачевського. Далі йдуть кружки аматорські. Їх є тут три, що правильно виступають на представлення, як на Різдво, то аж на Великдень. Є теж дві музики дутих інструментів, що завше ґрають на представленнях.

З наших інституцій треба ще вичислити Народний Дім, в якому льокуються майже всі українські народні товариства. Є теж Робітничий Дім. Є два українські банки, які нам помогли купити не одну українську хату. Є теж українська пекарня, з котрої майже пів Клівленду бере хліб, бо нема в Клівленді другого хліба такого, як український.

Як по других місцевостях, так і в нас є церкви. Є наших церков дві: одна записана на нарід, друга на епископа Богачевського. При тій нагоді згадаю теж про нашу інтеліґенцію: половина лікарів, половина інжинерів.

Бизнесменів у нас є щось 15, але наш нарід держиться ще старокраєвої засади: Свій до свого, а всі до жида. Отже як треба збирати на якусь народну ціль, то всі йдуть до бизнесменів. Бідний сторник з послідного душиться, щоби дати, бо він шанує своїх людий. Але як наші люди йдуть щось купувати, то не йдуть до свого сторника, що зараз під боком, але йдуть до чужого, хочби на другий конець міста, бо чужий дає більшу кістку до зупи.

Я надмінив, що в нас є три тисячі свідомих і діяльних Українців, тай то вже з відділами, церквами, кружками, музикантами й попами. Але де тих 9 тисяч дігнати?

А ось одна часть належить до польських орґанізацій. Може половина з сих девять тисяч. Ая.

Четверта частина з девятьох пішла до наших братів Чехів, що душать наших братів на Закарпаттю. А другу четвертину, то вже хиба шукати між нашими „русскими", а там далі у Греків, Сирійців, Німців, тощо. Богато з них називають Американці зовсім слушно Гонками, бо серед них є богато таких батьків, що так своїх дітий виховували, що на них каміннем кидають.

З сього виразно видно, в чому хиба. Ми своїх людий не вміємо піддержувати. Хочби взяти орґанізації. Ми своїх орґанізацій не піддержуємо, але чужі. І то ми робимо мимо сього, що наші хоч куди ліпші.

Як Галичину навістила повінь, то перший Український Народний Союз не чекав, але зараз післав 500 долярів на допомогу жертвам нещастя. А що зроблять ті польські банки, в яких ми гроші держимо? Хиба підпишуть Польщі позичку, щоби було за що купити кулі на наших братів.

Української ґазети не читають, бо, мовляв, у польській ґазеті се вже вчора було. Не дивиться, що се саме було в українській ґазеті теж учора, але вона мусіла ще почтою відбути далеку дорогу зо сходу. Кождий на свій спосіб викручується, щоби тільки свого не підперти, а чужого. Відомож, що в усякій справі легко щось найти, щоби скритикувати. Але одно діло критикувати, а друге діло справдішну роботу робити.

Може дехто й на мене погнівається, що я се писав, хоча я се писав на те, щоби справу поправити, як сей господар, що, заким посіє, то мусить уперед виволочити та пирій зібрати, щоби відтак збіже хабазям не заросло. Не дивіться на деяке терпке слово, а памятаймо самі, і своїм дітям перекажім, щоби попирали передовсім свої орґанізації, бо тільки через злуку будуємо силу українського народа та ведемо свій нарід до кращого й славного життя.

Василь Ревний.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(52)

„Я певен, що Українська Центральна Рада, яка стоїть поза компетенцією військової влади, скористається своїм моральним впливом для того, щоб український рух в цей відповідальний час не мав анархічного характеру і піддержить згадані вище українські військові орґанізації в їхньому бажанню внести лад у стан неспокійних салдатів-Українців.

„Всім начальникам, які посилають мені телеграми про події і спроби насильства, що відбуваються під українським прапором, треба сповіщати копія цих телеграм Українському Військовому Генеральному Комітетові. Цей останній повинен сповіщати про ці події як Центральну Раду так і орґанізований комітет в справі формування українського полку для того, щоби вжити разом необхідних заходів для встановлення порядку. Сподіваюсь, що орґанізовані українські сили, не зацікавлені, звичайно, в тому, щоби рух носив характер стихійности насильних виступів і викликавби примари горожанської війни, вжиють усіх заходів до того, щоби, будучи в постійній згоді зо мною, завчасно попередити насильственні події. Головний Начальник Округи одставний полковник Оберучев".

Наконець є характерним для зрозуміння тої первовности, з якою Оберучев ставився до українського військового руху. Жадних подій безчинности під українським прапором тоді не відбувалося, хиба була лише боротьба в самих військових частинах, де часто російська меншість намагалася творити виключно з себе військові орґанізації. Звичайно тоді українська більшість, побиваючи їх на виборах численністю, звичайно, як протест, як вислід перемоги в боротьбі, творила військові ради виключно з національного елементу. Фактів захоплення стацій, почти, телеґрафів ніде тоді ще не було. В наказі це наведене очевидно помилково, або в незрозумілому недовірю до Українця-вояка лише предбачалась можливість таких фактів. Тут також викристалізована ясно думка Оберучева про українські військові орґанізації, що, на його думку, мусять підлягати йому, як командуючому військами, та „повинні" виконувати його волю. Крім того він ставить завданням їх лише боротьбу з „самочинством" Українців-вояків та придушення стихійного національного руху серед них. Такий погляд на українські військові орґанізації є в повній протилежности погляду на такіж самі загально-російські. Оберучев хотів українські військові орґанізації та Центральну Раду поставити на жандарську службу, піддержання ладу та порядку серед Українців, з якими російська влада не могла дати ради.

Запідозріння можливости анархічних виступів з боку українського воящтва, а тому заклик його до порядку, спокою з одного боку, а з другого майже завжди безпідставне обвинувачення його в тому чи иншому анархічному вчинкові треба розуміти як систему в боротьбі з українським національним рухом. Взагалі українство завжди обвинувачувалося безпідставно в розбиттю єдности демократичного фронту, в ослабленню революційних сил і т. д. Особливо доставалося національному військовому рухові. Найспокійніший, найльояльніший прояв його, часто лише ідейний, вважався бешкетом, анархією, військовим бунтом, а тому й розвалом цілої армії.

Таке нервове відношення провідників російської демократії до українського національного руху взагалі, а представників військової влади до українського військового руху з окрема, тягнуло з боку руссоцентристів гарячі напади на українство. Вони всі ріжнючали завзяту боротьбу з примарою загрози з боку українства „благополучію" їх „велікой родіни", що в свою чергу денервувало українські широкі військові маси, які готові були дійсно стати на шлях безоглядної оборони своїх прав. Але українські маси, покладаючи всі свої надії на провідників національного руху, лише пізніше замикали свої національні лави, більш уважно й чутливо прислухалися до голосу своїх національно-революційних центрів. Це витворювало в українському національному русі міцний, сталий фронт боротьби з його ворогами. Отже така тактика боротьби з українським відродженням усіх верств, кляс і груп „синов Велікой Росії" давала їм наслідки як раз протилежні їх бажанням. Деякі яскраві факти, що ілюструють це твердження, наведу слідуючі:

Боротьба проти наміру салдатів-Українців у Києві проти їх домагання утворити український полк скінчилась задоволенням цього домагання, хоч не повністю практично, але вичерпуючи повно принципово. Заборона другого військового зїзду військовим міністром Керенським викликала телеграму його під час зїзду, що зібрався, не зважаючи на цю заборону. Телеграма та була така: „Военмін пріказал сообщіть, что не встречает препятствій к продолженію діятельності „Українського Генерального Військового Комітета"", а тому, значить, і праці того зїзда, що скликав цей комітет. Це було повне „одурачення" військового міністра, бо телеграма ця була стрінута гомеричним сміхом усього зїзду й він перейшов до чергових справ, не промовивши з приводу неї жадного слова.

Інцідент Оберучев-Лепарський примусив творця його, самого-ж Оберучева виправдуватися перед зїздом і признати свою „помилку".

Виступ „Полуботківців" виявив повне безсилля супротиних офіційної військової влади.

Розстріл „Богдановців" і вислід слідчої комісії, що обвинувачували в страшному злочині військову офіційну владу, було найтяжчим ударом по ній і т. д. і т. д.

З великими трудощами, з великими жертвами, українство все таки перемагало своїх ворогів, що спершу тримали у своїх руках абсолютно всі апарати військової, цивільної, громадської влади, а також комунікацію, пресу, школу і т. д. Словом, в їх руках було все, залишаючи українство лише як масу, що перебувала поза межами всіх державних, громадських, культурних і инших публичних установ та орґанізацій. Під тиском національної стихії вони на Україні впали остаточно вже по 4—6 місяцях революції. Крок за кроком русоцентризм здавав на Україні свої позиції українству, не дивлячись на страшенну упертість його проводирів та ріжні заходи. Не помогли російській революційній владі спроби арештів окремих українських працьовників, арешти цілих орґанізацій, бойкот їх, або заборона вищим начальством своїм підлеглим входити в якіб то не було зносини з українськими національними орґанізаціями. Такий, наприклад, був приказ ґенерала Денікіна, щоби ніхто з військових не входив у зносини з Ґенеральним Комітетом і т. д.

При таких обставинах Генеральному Комітетови доводилося вести надмірну роботу по орґанізації української національної армії.

Відповідно обставинам часу та постанов військових зїздів і була розплянована робота Комітету, що мала конечною своєю метою утворення міцної національної української армії та позбавлення України від військових неукраїнських військових залог. З кожним новим днем революції ставало все ясніше та ясніше, що Москалі легко не здадуть своїх позицій на Україні, а навпаки, всіма силами будуть чіплятися за все, що зможе затримати далі їх панування над українським народом. Тоді ще не ґадалось, що з демократичною Московщиною може прийти до збройного конфлікту, а тому орґанізація української національної армії рахувалася тоді як одна з форм орґанізації українських національних сил. Це, здавалося, було конче потрібно для повної консолідації українського народу по шляху перетворення його з етнографічної маси в суцільну націю. При доконанім факті створення української нації, здавалось, московська демократія змушена буде рахуватись, а тому прагнення ґеґемонії над Україною силою обставин примушена буде змінити на політику порозуміння для співжиття двох рівноправних націй. Звичайно, як я уже казав раніше, разом з тим стояло поруч і практичне завдання перед українством, а саме: збереження зовнішнього фронту та порядку серед війська, що перебувало на території України. Лише цим можна було запобігти анархії й руїні добробуту українського народу, що могла зробити стара російська армія, попавши в стан розкладу, стихійної самодемобілізації, або нарешті, і хаотичної демобілізації.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Концерт в память 67. річниці смерти Тараса Шевченка.

Богато разів робилося вже спроби обеднати українське нюйорське громадянство в одно ціле громадське тіло, але спроби ці не вдавались через темні сили. І тепер з нагоди свята Шевченка задумали ідейні гуртки враз з нюйорськими товариствами попробувати звести нюйорську національну громаду до купи. Але й цего годі було доконати.

Та мимо цего Шевченкове свято, улаштоване дня 4. марта, відбулося урочисто і величаво та пройшло з небувалим успіхом. Помимо усяких ганебних заходів руїнників, у великій галі Стайвейсант Гай Скул зійшлося до двох тисяч нашого найсвідомійшого громадянства, щоби віддати пошану памяти нашого національного генія. Зійшлися всі ті, що несуть тягар організаційної роботи, що пильнують народної справи Люди ріжних політичних партій та ріжних церков зійшлсия на велике свято. І бачили ми і протестантського проповідника і православного священика і католиків і православних і презбитеріян — усі прийшли відсвяткувати память Тараса Шевченка. І оце саме було живим протестом проти руїнницької роботи отих одиниць у Ню Йорку, яким не ходить о народню справу, лише о свої амбіції і свою кишеню. Отой концерт це була дійсно величава маніфестація української едности.

Так отже треба радуватись, що нюйорське громадянство одужує та починає визнаватись на дійсних руїнниках, що вже почали вводити в Ню Йорку хуліганські методи боротьби. І як завще це бувало, так і тепер здоровий организм української натури поборов отруйні мікроби й чим далі стає здоровшим.

Шевченкове свято було вже доказом здоровля нюйорської громади.

Ще за довго до початку свята наповнюється велика шкільна саля, прикрашена прапорами. На самій середині на підвищеню портрет пророка, обгорнутий рушниками та квітами. Тихо лине гомін попід стелю, ніби боїться наполохати святочний настрій.

І в тому настрою чується велика сила єднання, сила розуміння ґуртуватися, розуміння нашої національної сили, що буйним цвітом розквітчується й без слів кличе до осягнення единої цілі — единства української нації від Карпат до Дону. В тому гомоні святочному непомітною музикою звучить пісня згоди нашої і дивлячись на все прибуваючих гостей, хочеться крикнути: „Ми здорові, ми сильні, ми міцні й твоїх слів, пророче великий, ми не забули, ми їх памятаемо".

За короткий час галя наповняється.

Глянеш по галі — скрізь цвітуть жовтоблакитні квіти, емблема нашого відродження, обновлення та сильного хотіння бути хазяїнами на своїй землі. Видно було, що народ піднявся понад сварки та непорозуміння, зрозумів себе, зрозумів свою силу, свою волю. Раптом з бічних дверей сцени зявляються жінки в українських строях і галя хутко затихає. Мов рокот хвиль чарівних десь з низу з глибини мягко покотилося „Як умру", підхватили тенори „то поховайте" й полилася широка, мов лани широкополі, пісня — останне бажання великого генія. Ніби хвилі дніпрові котяться, розсипають-ся звуки. Наростае сила та гнів, перетворяеться в могутній поклик встати та пірвати кайдани, кайдани, й вражою кровю окропити українську волю.

Галя, мов один, з затаеним подихом, стоїть і молиться. Не одного душа перенеслася на широкополі лани та дніпрові кручі, під якими реве ревучий.

Хор співає майстерно, й сказати нє можна, що то аматори. Так співають професійні співаки. Видно, що учасники хору дійсно любять спів та працюють щиро. Кожний рух дирігента находив відповідний відгук, а це, звичайно, відсутне у аматорів.

До святочного настрою і Тарасового Заповіту була достроена святочна промова, що її виголосив др. Л. Мишуга.

Професор Придаткевич виконав чистенько досить тяжкий концерт Мендельзона, а в другій части дві свої власні композиції, „Романс в Андалюзії" Сарасатого і „Угорський Танець" Брамса. Все це річи клясичні і тяжкі до виконання, а публика слухала їх з дійсним зацікавленням.

По скрипці знову хор, якого гучно витають присутні Кантата на смерть Тараса Шевченка К. Стеценка, приймаючи на увагу голосові сили, виконана блискуче. Тимбільше, що ця річ вимагає далеко більшого хору. Сольо П. Ординського в „Почаївській Божій Матери" справляло враження дійсного канту. Правдива інтерпретація та свобідне володіння голосом під акомпаніямент хору примушувало помиритися з розвалом Національного Хору Кошиця.

Хор закінчив виступ щедрівкою „Ой там за горою" М. Леонтовича.

Справжню бурю оплесків викликав вихід п. Сальомеї Крушельницької. Мов дощ, посипалися на сцену рясні квіти, не даючи артистці зачати.

Поволі галя затихає й полилися звуки нашої могучої пісні. Хиба можна передати чуття, що опанувало кожним? Ні, не можна. Для того, щоби розуміти, треба чути й ніяких слів немає росказати. А всяка спроба передати словами буде профанацією.

По відспіванню програмових точок даремно було надіятися, що публика так скоро розстанеться зі співачкою. Пані Крушельницька мусіла вернутися і співати далі.

Історичні пісні вимагають окрім голосу великого розуміння епохи та побуту козацького, щоби зуміти передати настрій та той біль, яким наповнені українські історичні співи. І з цим завданням справився п. Ординський як у першій так і у другій сольовій пісні знаменито.

За те бідність дуетового репертуару, головно жіночого не дала можливости таким співачкам, як пані Ординська та Стешенко вповні виказати свої здібности.

Український мужеський квартет, складений з п.п. Яреми, Мальця, Поповича та Слободяна, показав, що перед ними чемала будуччина й лишається йому побажати лише дальшого розвитку.

„Розриту могилу" віддеклямував дуже виразно і з чуттєм молодий Ганчар, учень української школи з 14. вулиці, викликуючи у слухачів захоплення.

Концерт закінчив виступ хору „Бандурист", що з неменчим мистецьким розумінням, як і передше, виконав низку народніх пісень. Не можна не згадати, щоби не згадати про велику роботу дирігента п. Юрія Кириченка, якому головно треба завдячувати зорганізовання та вишколення хору як художньої одиниці. Сміло, без упередження, можна сказати, що такого хору ще в Америці не було і являється він тепер одиноким після славного Національного Хору О. Кошиця.

Акомпаніювали: пані Крушельницькій панна Віра Стеткевич, молода, але відома українська піяністка, решті солістів панна Іванна Скубівна, що ніколи не відмовляється від дуже часто невдячної ролі — акомпаніяторки. Проф. Придаткевич мав свого власного акомпаніятора.

Василь Бобрів.

ІСТОРИЧНА ЗНАХІДКА НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ РУСИ.

В громаді Волове, на Закарпатській Руси при копанні фундаментів натрапили на останки церкви з року 1426-го. Церкву ту знищено підчас війни і зрівнано зі землею.

Небіщик дирігентом.

В 1805 році розійшлася була чутка, що славний музик Гайдн помер. (В дійсности помер він щойно в 1809 році). Товариші музика з Париського Інституту уладили жалібну академію в память помершого композитора. Як про це довідався Гайдн, сміявся щиро й сказав:

— Я дуже їм вдячний, а колиб мені скорше були дали знати про мою смерть, я поїхав би був до Парижа і дирігував би на заупокійнім богослуженні за мою душу.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

396.

Тов. Любов, від. 143 У. Н. С., в Грейт Медовс, Н. Дж.

Наше Товариство складаеться переважно з фармерів. Хоч се люди незасібні, а ще дотого сьогорічні жнива не дописали, то все таки вони не забувають за свій народний Сиротинець. Минулого мітінґу жертвували на сю ціль: Павло Ландяк $5.00; К. Данилюк, Ю. Кольба, Текля Гавришенко, Г. Ковальчук і Д. Вусатий по $1.00; І. Озієвський (не член) $1.00. — Разом $11.00. Сазон Рило зібрав до пушки: А. С. Абер і С. Рило по 50 ц.; С. Рило 27 ц.; О. Ґудзяк і Й. Герман по 25 ц.; П. Ландяк 10 ц. — разом $1.87. Дмитро Вусатий зібрав до пушки: М. Ляшок 50 ц.; Ксеня Данилюк, Ф. Кухарський, О. Ґудзяк і О. Пель по 25 ц. — разом $1.50. Загалом вислано на Сиротинець У. Н. Союза $14.37.

К. Данилюк, секр.

397.

Бр. св. Петра і Павла, від. 220 У. Н. С., в Шикаґо, Ілл.

Хвальний Заряде! — Засилаю чека на $77.22 на Сиротинець-Захист У. Н. Союза. З пушок, які Ви мені надіслали, 10 розібрали на мітінґу, а 3 порожні осталися в мене. З 4-ох посилаю $17.27; 6 пушок треба ще сколектувати. Книжочки на представлення маю також, але відограти ролі нема кому — хочу сказати: є кому, тількиб трохи більше патріотичного духа. На мою думку, то треба сидіти тихо, людей просити, молити і переконувати, то може тоді була би трохи більша жертвенність на народні ціли. Покищо зіставмо на боці всякі непорозуміння, а будуймо Сиротинець-Захист У. Н. Союза! — **Петро Жовнірчак.**

398.

Бр. св. Кирила і Методія, від. 86 У. Н. С., в Олифант, Па.

Хвальний Заряде! — Наш відділ вибрав на місячнім мітінґу спеціяльний комітет, якому припоручено занятися збіркою на Сиротинець У. Н. Союза. Дотичний комітет був розділений на три части. Перша часть уже зробила свою роботу, іменно залучаю $45. Надіюся, що в короткім часі вишлю якусь суму від других двох частей. — **Павло Саламаха, секр.**

399.

Хвальний Заряде! — На дівочім бали в Савтпорт, Конн., Юрій Гоголь зібрав до пушки $3.25; гр. Павло Клубчак жертвував $1.00; на представленню в Бріджпорт, Конн., Іван Гоголь зібрав до пушки $1.20. — Разом вислано на Сиротинець У. Н. Союза $5.45. — **Юрій Гоголь.**

400.

Добрі хрестини.

Хвальний Заряде! — На хрестинах у гром. Івана Зємби в Шенандоа, Па., кум Йосиф Валентакевич зібрав від присутніх гостей на Сиротинець У. Н. Союза $11.75. Сі гроші доручено мені, а я вислав їх до Заряду Сиротинця. Жертводавцям щире спасибі! — **Іван Чорний,** секр. 98 від. У. Н. С.

ЗДИЧІННЯ МАЗУРСЬКОГО СЕЛА.

В селі Ксьонже Вельке під Краковом зневажили сільські підростки священика, що йшов до хорого з св. Тайнами. Один з них вдарив священика каменем.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана складаю отсею дорогою подяку У. Н. Союзові та Головному Урядові за скоре виплачення посмертного по мойому мужові. Се є велика поміч в такій критичній хвилі. Тому закликаю всіх, хто не є ще членом, вступити до У. Н. Союза.

Рівнож дякую членам братства св. Андрія, від. 1. в Шамокін, Па., як також братству св. Архистратига Михаїла, до котрого належав мій муж, як також членам та урядникам, що віддали останню прислугу мойому чоловікові.

Марія Бендас,
від. 1. У. Н. С. в Шамокін, Па.

ТРЕСТ ПРОШАКІВ У МОСКВІ

„Матен" подає з Москви, що там оснувався справжній трест прошаків, до якого належить около 150 членів. На чолі тресту стоїть старий жебрак. Щоби стати членом того оригінального товариства, мусить відповідати ріжним умовинам. Передовсім мусить бути родом із Калуґи, яка все давала найбільше прошаків. Кождий мусить уміти якнайліпше просити милостині та мусить у всьому піддатися статутові тресту. Приходи членів тресту обертаються від 30 до 450 рублів місячно. Цікаве, що більшість тих прошаків, що є селяне, мають свою землю.

БРОВАРІ ЗАМИКАЮТЬСЯ В 4 ГОДИНІ.

Манітобська лікерова комісія видала на основі нового лікерового закона розпорядок, щоб бровари мають продавати пиво публиці тільки між семою годиною рано і 4 пополудни.

СТРАШНА НІЧ НА ПІВНІЧНОМУ МОРЮ.

Ніч з 9-го на 10-го жовтня минулого року була страшна для багатьох кораблів на Північному Морю. Вона покрила жалобою багато родин рибалок та моряків в Шевенінген і инших надбережних місцевостях Голяндії. Буря, що шаліла в ту страшну ніч, затопила також корабель „Теодора”, що вибрався був на ловлю оселедців. З цілої залоги того корабля врятувався тільки Яків Торн, власник корабля. Він лежав потім важко хорий більше як чотири місяці в шпиталі і щойно тепер вернув до свойого дому в Шевенінген, де однакож мусить ще лежати в ліжку, бо має зломану ногу. Яків Торн розказує такі подробиці про свої пережиття в ту страшну ніч:

— Нічию був я на палубі, як раптом удар хвилі кинув мене до стовпа з такою силою, що я впав зі зломаною ногою. Мої люде занесли мене зразу на середину палуби, а потім в мою каюту. А тимчасом положення на палубі ставало щораз грізніше. Не вважаючи на пильне випомповування води, розшалілі хвилі вдиралися постійно на корабель. Нагло я почув крики: „Западаємося щораз глибше!” А потім знову голос потіхи: „Відваги, корабель підіймається”. Після того ціла залога збігла на долину по ратункові пояси, що були по каютах. На запит, що сталося, я дістав одноголосну відповідь: „Кінець, тонемо!”

В ті страшні хвилини тривоги кожен думав тільки про себе, і кожен був зданий тільки на самого себе. Великим зусиллям, серед страшних болів вигдістався я з своєї каюти і підскакуючи на одній нозі, дістався на гору. Від картини, яку я побачив, застигла мені кров в жилах. Хвилі вкривали вже цілу палубу. Моряки і рибаки скакали в море. І мені не лишалося нічого иншого, хоча я не мав навіть ратункового пояса. В воді вдалося мені вхопити кусень дошки, відірваної від кадовба корабля і через якийсь час я тримався її. Не тревало то однакож дуже довго, бо небаром мусів я її пустити з рук. В тій хвилині побачив я на щастя пливучий по хвилях великий бальок, вхопився його з цілою силою і тримався судорожно. Другою рукою вдалося мені зловити велику дошку, при якій була прикріплена линва. З великими трудноощами вдалося мені привязати другий кінець линви до балька, так що тепер я міг опертися обома раменами, а моя здорова нога спочила на линві між бальком а дошкою.

Море було дуже розбурхане і хвилі так часто мене накривали, що я був більше під, як над водою. Трох людей з мого корабля здужали підплисти до мене, але два з них були такі вичерпані, що не могли вдержатись. Лишилося тільки нас двох. Хвилі гонили нас кілька годин по морю, аж вкінці, в останньому моменті, зауважив нас німецький корабель, що зараз поробив заходи, щоби нас виратувати. Нам кинули линву, але вона впала на море задалеко від нас. Щойно друга линва впала близько мене, я вхопив її і сильно обвязав нею рамя і таким робом витягнули мене на палубу корабля. І другого нещасливця витягнули теж на палубу, але він був занадто вичерпаний і небаром умер. Німецький корабель перевіз мене до Норт Шільд в Англії, де мене віддали до шпиталя.

Має добрий нюх.

— Поганий кінь; хотів мене вкусити за голову.

— Видко має добрий нюх: почув, що в тебе в голові сіно.

—o—

Мужчина не є ніколи такий добрий, як думає дівчина, ані не є ніколи такий лихий, як [illegible]

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за січень 1928 року.

ВІДДІЛ 1.

Бр. св. Андрея в Шамокін, Па.

Жертва з каси відділу	$—
Жертви від части членів і дрібні жертви з пушок проголошено.	
Дісланo від членів	$56.00
Разом	$56.00
Гоґоц Петро	$1.00
Каня Юрій	1.00
Каня Стефан	1.00
Кепчинський Лука	1.00
Кобак Петро	1.00
Квасньовський Іван	1.00
Квасньовська Теодозія	1.00
Німий Григорій	1.00
Піта Василь	1.00
Полиняк Климко	1.00
Полиняк Варвара	1.00
Куртій Семан	1.00
Олесневич Юліян	1.00
Ватраль Филип	1.00
Терефенко Юрій	1.00
Юрцаба Лешко	1.00
Хрущ Никола	1.00
Суровяк Йосиф	1.00
Вишовський Сидор	1.00
Тирлич Анастазія	1.00
Тирлич Наталія	1.00
Малиняк Анна	1.00
Венґринович Тадей	1.00
Дзвінчик Петро	1.00
Гамуляк Григорій	1.00
Полиняк Григорій	1.00
Пацканик Михайло	1.00
Лацко Іван	1.00
Копистянський Лука	1.00
Полиняк Данило	1.00
Ванцьо Константин	1.00
Котляр Дмитро	1.00
Воргач Андрій	1.00
Маціевський Михайло	1.00
Лабовський Іван	1.00
Лабовська Евдокія	1.00
Чернега Василь	1.00
Карпяк Дмитро	1.00
Карпяк Стефанія	1.00
Карпяк Василь	1.00
Басалиґа Іван	1.00
Кузьмич Іван	1.00
Чичила Іван	1.00
Демчко Мойсей	1.00
Прибула Павло	1.00
Олесневич Параска	1.00
Масцюх Гнат	1.00
Хомяк Ілько	1.00
Бойчук Михайло	1.00
Старищак Петро	1.00
Льорчак Іван	1.00
Тиханський Никита	1.00
Поливка Семан	1.00
Капуцінський Петро	1.00
Капуцінський Іван, II.	1.00
Піх Іван	1.00

ВІДДІЛ 4.

Бр. св. Николая в Джерзи Ситі, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$10.50
Разом	$10.50
Кусень Олена	$5.00
Крайник Йосиф	2.00
Павчак Сильвестер	1.00
Процик Іван	50
Жидляк Петро	50
Новак Микола	50
Черпака Василь	50
Калинич Клим	50

ВІДДІЛ 13.

Бр. св. Николая у Вотервліт, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$—
Жертви від части членів і дрібні жертви з пушок проголошено.	
Дісланo від членів	11.50
Дрібні жертви з пушки	91
Жертви від не членів	12.00
Разом	$24.41
Футулуйчук Василь	$2.50
Дзюмбила Василь	1.00
Галайко Василь	1.00
Ковальчик Петро	1.00
Ренчковський Павло	1.00
Урбан Іван	1.00
Дривецький Микола	1.00
Ренчковський Петро	50
Вовчук Василь	50
Мадараш Михайло	50
Тижбір Захар	50
Спяк Максим	25
Євусяк Филимон	25
Спяк Григорій	25
Хованський Филимон	25

ВІДДІЛ 42.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Пасейк, Н. Дж.

Жертву з каси відділу проголошено.	
Жертви від части членів	$18.50
Разом	$18.50
Дунець Іван	$ 50
Федорів Михайло	1.00
Главкий Микола	1.00
Гуцалюк Михайло	1.00
Яцимець Михайло	2.00
Кашалаба Йосиф	1.00
Капелюх Петро	1.00
Лелет Володимир	2.00
Мельник Мартин	1.00
Микитин Василь	25
Ревега Йосифа	25
Ревега Йосиф	50
Саґан Іван	1.00
Скоробогатий Теодор	1.00
Смерило Дмитро	1.00
Ткачук Андрій	1.00
Васьович Луць	50
Лукан Михайло	50
Любарський Т. Семен	1.00
Собко Андрій	1.00

ВІДДІЛ 45.

Тов. Любов у Филаделфії, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$36.00
Дрібні жертви з пушок	9.80
Разом	$45.80
Грицишин Григорій	$5.00
Кулик Михайло	2.00
Мусій Олекса	5.00
Пюк Іван	5.00
Саммара Михайло	5.00
Веселик Дмитро	5.00
Бучацький Антін	5.00
Лев Матвій	2.00
Мусій Стефан	1.00
Каричук Михайло	1.00

ВІДДІЛ 65.

Бр. св. Володимира в Елизабет, Н. Дж.

Жертва з каси відділу	$75.00
Жертви від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	8.00
Разом	$83.00
Явиляк Іван	$2.00
Музика Техля	2.00
Білінський Филип	1.00
Фучила Іван	1.00
Ванат Дмитро	1.00
Реснь Андрій	1.00

ВІДДІЛ 81.

Бр. св. Петра і Павла в Балтимор, Мд.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$6.50
Разом	$6.50
Базиляк Петро	$1.00
Чачка Володимир	1.00
Шлінський Петро	1.00
Депутат Франко	1.00
Міський Петро	1.00
Налега Теодор	1.00
Шуба Михайло	50

ВІДДІЛ 87.

Бр. св. Василія в Ланкастер, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$22.50
Разом	$22.50
Костецький Олександер	$1.00
Макевник Василь	1.00
Окаль Іван	1.00
Максимчук Тимко	1.00
Тарасик Андрій	1.00
Кінь Стефан	1.00
Студений Михайло	1.00
Ямельський Василь	1.00
Грицко Тимко	1.00
Купер Константин	1.00
Міляк Гаврило	1.00
Міляк Михайло	1.00
Максимик Михайло	1.00
Трояновський Микола	1.00
Вайда Роман	1.00
Пішка Гаврило	1.00
Хорт Семен	1.00
Стець Андрій	1.00
Окаль Василь	1.00
Окаль Михайло	1.00
Громовий Лука	1.00
Курило Лука	1.00
Удич Василь	50

ВІДДІЛ 106.

Бр. св. Николая в Шікаґо, Ілл.

Жертва з каси відділу	$—
Жертви від части членів	25.50
Разом	$25.50
Гриньків Василь	$2.00
Прокопів Стефан	1.00
Дацьків Гавриїл	1.00
Гошко Павло	1.00
Гуль Микола	1.00
Качмар Ілько	1.00
Косович Іван	1.00
Маґас Евстахій	1.00
Михальчак Андрій	1.00
Пробіжанський Ілія	1.00
Студений Дмитро	1.00
Саєвський Ілія	1.00
Токаревич Василь	1.00
Біжик Петро	1.00
Фута Стефан	1.00
Ференц Василь	50
Горох Антін	1.00
Островський Андрій	1.00
Перцак Михайло	1.00
Попадюк Дмитро	1.00
Сенів Данило	1.00
Шаран Михайло	1.00
Шимків Григорій	1.00
Черґавий Іван	1.00
Стасюк Б. С.	1.00

ВІДДІЛ 139.

Тов. Вільна Україна в Савтсайд Шікаґо, Ілл.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	30.00
Разом	$40.00
Бартощук Евстахій	$1.00
Болехівський Мих. с. Ів.	1.00
Чайка Іван	1.00
Хомяк Йосиф	2.00
Федасюк Йосиф	1.00
Федасюк Параска	1.00
Феркалюк Петро	2.00
Івасюк Павло	1.00
Кошіль Дмитро	2.00
Павловський Дмитро	2.00
Смоліньский Йосиф	1.00
Шмонда Іван	1.00
Бартощук Петро	50
Ярмола Василь	1.00
Кукура Кирило	1.00
Микитюк Іван	2.00
Німчук Іван	50
Панасюк Лука	1.00
Салагуб Стефан	2.00
Навроцька Юлія	1.00
Рудович Василь	1.00
Мушинський Іван	1.00
Добротвор Михайло	1.00
Лукавецький Олекса	1.00
Стасюк Олена	50
Митинський Фред	50

ВІДДІЛ 141.

Тов. Подільська Січ в Дітройт, Міш.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$2.00
Разом	$2.00
Гирловський Іван	$1.00
Чорний Стефан	1.00

ВІДДІЛ 143.

Тов. Любов у Ґрейт Медовс, Н. Дж.

Жертви з каси відділу, від части членів, з пушок і від не членів проголошено.	
Дісланo від членів	$8.50
Дісланo від не членів	3.50
Разом	$12.00
Шавалюк Теодор	$2.25
Ландяк Павло	1.25
Данилюк Клим	1.00
Вила Семен	1.00
Вусатий Дмитро	1.00
Ковальчук Гриць	1.00
Микитюк Стефан	1.00

ВІДДІЛ 146.

Тов. ім. Івана Франка в Гамтрамк, Міш.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$10.00
Дрібні жертви з пушок	10.42
Разом	$25.42
Буджиловський Іван	$1.00
Блажовський Ілія	1.00
Головчак Максим	1.00
Гайдамака Микола	1.00
Стахович Павло	1.00
Стахович Пилип	1.00
Козак Максим	1.00
Чілак Олекса	1.00
Фирлій Дмитро	1.00
Підперигора Іван	1.00
Процків Іван	1.00
Чілак Василь	1.00
Бойко Ілько	1.00
Карп Теодор	1.00

ВІДДІЛ 176.

Тов. Вільна Україна в Скрентон, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	$7.00
Разом	$7.00
Бадан Методій	$1.00
Дутчак Микола	1.00
Гнатюк Петро	1.00
Олекаюк Стефан	1.00
Петращук Стефан	1.00
Рублівський Роман	1.00
Вітушинський Никифор	1.00

ВІДДІЛ 177.

Тов. Любов у Провіденс, Р. Ай.

Жертва з каси відділу	$—
Жертви від части членів і дохід з пікніку проголошено.	
Дісланo від членів	37.05
Разом	$37.05
Патинський В.	$5.00
Рекрут О.	2.00
Рекрут Д.	1.00
Рекрут Т.	1.00
Рекрут В.	1.00
Лаврів М.	1.00
Лучко Г.	1.00
Олійник М.	1.00
Свідер М.	1.00
Рекрут В. (син Антона)	1.00
Николінський П.	1.00
Рой Т.	1.00
Кучер Т.	1.00
Сердинська М.	1.00
Керісон	1.00
Болюх	1.00
Шевчук І.	1.00
Бекенбак П.	1.00
Журба Е.	1.00
Кость Н.	1.00
Жарський І.	1.00
Хоптовий М.	1.00
Чек П.	1.00
Пашка П.	50
Гумлак Л.	50
Онисько В.	50
Онисько Т.	50
Саска Стефан	50
Желіховська Ю.	50
Олійник Я.	50
Ковалевич А.	50
Зубик Д.	50
Белин О.	50
Пугач В.	50
Рінка Ю.	50
Палій І.	50
Лободяк Д.	50
Ружало Д.	50
Настасівська О.	50
Матуш М.	30
Онисько В. Масс.	25
Кандибалюк М.	25
Пашник М.	25

(Конець буде)

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться дня 11. марта, в год. 1-ій пополудни, в Укр. Нар. Домі. Проситься тих членів, котрі довгують, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Павло Коваль, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє, що мітінґ відбудесь в 2-ій годині попол., в неділю, дня 10. марта, в гали народній, 308 Гудсон Евеню. Є справи до полагодження тому кождий член має явитись на тім мітінґу. — В. Пукіш, пр.; Мих. Антонів, секр.

КАГУС, Н. Й. Бр. св. Петра і Павла, від. 57, повідомляє усіх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 11. марта, в гали церковній, в годині 2-ій пополудни. Обовязком є кождого члена явитись на сей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Будемо принимати нових членів без оплати вступного до Бр. і У. Н. Союза. — Семен Фіялка, предс.; Іван Дзямба, кас.; Іван Коба, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє усіх своїх членів і членкинь, що звичайний мітінґ відбудеться в суботу, дня 10. марта, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 7.30 вечер. Довгуючі члени повинні виповнити свої залеглости, щоб ненаражуватись на суспенду. Сего місяця будемо збирали на будову Сиротинця У. Н. Союза тому ті, що ще не дали своєї жертви, повинні жертвувати на сім мітінґу. Є одна важна справа до вирішення на мітінґу. Кождий член обовязаний приходити точно на час, щоби скоро можна мітінґ перепровадити. Приймаємо нових членів без оплати вступного, тож всі користайте з сеї нагоди і впишіть себе і свої діточки. — П. Волк, предс.; М. Галькевич, фін. секр.

ПЕРШІ ПРОБИ ТРАНСФУЗІЇ КРОВИ.

В 1723 році англійські лікарі вперше переляли кров із одного звіряти на друге і досліди висліди цієї трансфузії при помочі численних досвідів на вівцях, собаках і конях. Одначе ніхто не зважився нового способу пробувати на людях. Перший перевів таку операцію Іван Дені, з медичного виділу в Парижі. Пізніше, оголосив кілька випадків уздоровлень, м. ин. пробудження людини з довгого летаргу при помочі трансфузії кінської крови. Наслідком тих успіхів зібралося девятьох лікарів докторів Сорбони, між ними надворний лікар Гельвеціюс, щоби обговорити новий спосіб, який признали „дозволеним”. Одначе кілька нещасливих випадків здискваліфікувало трансфузію і Людвик XV. та папа заборонили дальші досліди. Щойно в 1796 р., після 20 літ досвідів і обсервацій, англійський лікар Дженер винайшов щеплення (сировицю) і доказав, яке велике значіння мають звірята у лічництві. Цю теорію значно пізніше удосконалив Пастер.